

Педагогічні умови успішної адаптації учнів 1 і 5 класів Нової української школи

*Галина Адамович, ст.викл.кафедри
менеджменту та освітніх інновацій ІФОІППО,
тренер Нової української школи*

1 клас

Основні зміни для учнів 1 класу: обов'язковість відвідування школи, статус «учень/учениця», провідною стає навчальна, а не ігрова діяльність.
Адаптаційно-ігровий цикл навчання – 1-2 класи.

Підготовка вчителів заздалегідь до роботи у 1 класі: знайомство з навчальними програмами для ЗДО; відвідування занять у старшій дошкільній групі; спілкування з вихователькою; перша зустріч з батьками, де слід розказати батькам про навчання учнів у 1 класі, очікувані результати навчання, навчальну програму, особливості оцінювання, налагодження довірливих стосунків, правил спілкування, рекомендації і поради батькам, як підтримати свою дитину.

Розвивальне освітнє середовище:

а) *центри діяльності, дієві освітні осередки* – наступність з закладом дошкільної освіти,

б) *оформлення стін класу* (список учнів у різних форматах, роботи учнів на рівні очей, «щоденні новини» тощо),

в) *ранкові зустрічі, ранкове коло, ритуали привітання-прощання* – знайомство, емоційна підтримка, формування спільноти класу,

г) *правила класу, рутини*, це заспокоює і додає впевненості, стійкості, передбачуваності, у тому числі правила поведінки під час повітряної тривоги, перебування в укритті.

Навчальна діяльність:

а) *інтегроване навчання*, тематичний підхід, тематичні тижні – наступність з ЗДО, забезпечення психологічно комфортної атмосфери навчальних занять,

б) *ігрові методи навчання* – комфортність, легше долання бар'єрів,

в) *емпіричне, дослідницьке, практичне, діяльнісне навчання*, парна/групова робота, кооперативне навчання, зміни активностей упродовж уроку – підвищення мотивації до навчальної-пізнавальної діяльності.

Оцінювальна діяльність:

а) *вербальне оцінювання* навчальних досягнень – наступність із ЗДО,

б) *формувальне оцінювання* для підвищення мотивації до навчання, розуміння учнем/ученицею своїх успіхів та утруднень, підтримка учнів, застосування «мислення зростання». Учитель або педагогічний колектив спільно з адміністрацією вирішує, як оцінювати письмові роботи та як надається зворотний зв'язок учню/учениці та батькам,

в) *поступовий перехід* у другому циклі навчання на рівневе підсумкове оцінювання.

5 клас

Основні зміни для учнів: зміна статусу для учня/учениці при переході до середньої школи, кабінетна система, збільшення навчального навантаження, вчителі-предметники, класний керівник замість першої вчительки.

Адаптаційний цикл навчання – 5–6 класи.

Підготовка вчителів заздалегідь до роботи у 5-х класах: знайомство з навчальними програмами для початкової школи і розуміння методик роботи у початковій школі; відвідування занять у 4 класах; спілкування з класним керівником четвертокласників; перша зустріч з батьками, де слід розказати батькам про навчання учнів у 5 класі, навчальну програму, очікувані результати навчання, особливості оцінювання, налагодження довірливих стосунків, правил спілкування, рекомендації і поради батькам, як підтримати свою дитину.

Дружнє до учнів середовище:

а) *оформлення стін кабінету, закріпленим за класом* (список учнів у різних форматах, спільні роботи учнів, результати проектної роботи, фото колажі тощо), із залученням самих учнів,

б) *ранкове коло* – знайомство (нові учні), емоційна підтримка, формування спільноти класу (варто приділяти пару хвилин на початку дня, може проводити як класний керівник, так і вчитель, який проводить перший урок), підтримувати *ритуали привітання-прощання*,

в) *правила класу, рутини* - заспокоює і додає впевненості, стійкості, передбачуваності (приймає кожен вчитель разом з учнями на одному з перших уроків), у тому числі правила поведінки під час повітряної тривоги, перебування в укритті,

г) ведення сторінки класу, групи, чату в *соціальних мережах, створення безпечного онлайн-середовища для учнів*.

Навчальна діяльність:

а) *інтегроване навчання, інтегровані курси* – наступність з початковою ланкою,

б) *дослідницьке, практичне, діяльнісне навчання, парна/групова робота, кооперативне навчання, зміни активностей на занятті* – підвищення мотивації до навчальної-пізнавальної діяльності.

Оцінювальна діяльність:

а) *формувальне оцінювання* для підвищення мотивації до навчання, розуміння учнем своїх успіхів та утруднень, підтримка учнів, застосування «мислення зростання»,

б) використання *підсумкового рівневого оцінювання* у першому семестрі,

в) *поступовий перехід* (рекомендовано з другого семестру) з рівневого підсумкового на *бальне оцінювання* з паралельним використанням формувального,

г) прийняття всіма вчителями *єдиних підходів* для об'єктивного оцінювання досягнень учнів, різноманітність інструментів для оцінювальної діяльності. Учителі або педагогічний колектив спільно з адміністрацією вирішує, як оцінювати поточні письмові роботи та як надається зворотний зв'язок учню/учениці та батькам.

Тут можна прочитати більше:

1. Методичні рекомендації щодо адапційного періоду для учнів першого класу. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/1-klas-nysh/nmo-923-dodatok.pdf>
2. Скоро в школу: допомога в адаптації. Практичні поради. URL: <https://nus.org.ua/view/skoro-v-shkolu-dopomoga-v-adaptatsiyi-praktychni-porady/>
3. Скоро в школу: 10 змін у навичках дітей і поради від Світлани Ройз, що з цим робити. URL: <https://nus.org.ua/view/skoro-v-shkolu-10-zmin-u-navychkah-ditej-i-porady-vid-svitlany-rojz-shho-z-tsym-robyty/>